

*О.С. Сенченко, Управління Національного банку України
в Донецькій області*

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОГО НАГЛЯДУ В УКРАЇНІ

В умовах ринкових відносин конкуренція у банківській сфері зростає. Банки йдуть на підвищені ризики в боротьбі за клієнта. Ризики призводять до фінансових проблем у банках, які доводять їх до банкрутства. Банкрутство одного банку впливає на всю банківську систему, зумовлює її нестабільність, втрату довіри населення, погіршення макроекономічних показників держави та економічної кризи.

Саме тому банківську діяльність держава повинна регулювати більшою мірою, ніж інші сектори економіки.

Стійке функціонування банків та виконання ними важливих суспільних функцій має забезпечити постійний нагляд та контроль за їх діяльністю з боку держави.

Належне функціонування банківської системи зумовлюється рівнем нагляду, його ефективністю.

Проблема організації ефективного банківського нагляду та регулювання є предметом дослідження багатьох вчених, зокрема О.В. Боровика, О.Д. Вовчака, А.О. Єпіфанова, О.І. Кирєєва, Л.В. Конопатської, О.Л. Малахової, А.М. Мороза, О.П. Орлюка, Н.М. Рогової, М.І. Савлука, В.О. Синицької, О.І. Скаска, А.М. Стасіва, В.С. Стельмаха, А.І. Степаненка, А.П. Яценюка та ін.

Негативні процеси, які спостерігаються у світовій фінансовій системі, підтверджують важливість та необхідність забезпечення фінансової стабільності в економіці.

Проаналізувавши стан банківської системи за 2004-2007 рр. та 9 місяців 2008 р., вимушені констатувати, що за п'ять останніх років кількість банків, які виключаються з Державного реєстру та переходять у стадію ліквідації, суттєво не зменшується.

Операції, які здійснюють банки, ускладнюються. Працівники банківського нагляду у разі виявлення ризикових тенденцій не мають своєчасного доступу до комерційних банків. Адже оформлення розпорядження на позапланову перевірку займає певний час. У зв'язку з цим необхідно підвищувати ефективність банківського регулювання та нагляду згідно з Базельськими принципами ефективного банківського нагляду.

До напрямів підвищення ефективності банківського нагляду можна віднести такі:

- запровадження інституту кураторства;
- здійснення куратором щоденного моніторингу банківської діяльності та виявлення ризикових тенденцій;
- моделювання можливих негативних ситуацій та сценаріїв їх вирішення;

- використання системи раннього реагування на фінансові проблеми на стадії їх зародження;
- використання стрес-тестування як важеля запобігання ризиків, притаманних банківській діяльності. Стрес-тестування повинно включати елементи кількісного та якісного аналізу;
- створення автоматизованої інформаційно-аналітичної системи для органів банківського нагляду;
- організація семінарів, конференцій, зокрема і на міжнародному рівні з метою обміну досвідом та підвищення кваліфікації працівників відділів банківського нагляду.

Використання зазначених напрямів дасть змогу більш ефективно виявляти проблеми в діяльності банків на ранніх стадіях їх виникнення, запобігати проблем, а також банкрутства та вживати адекватних заходів щодо їх уникнення.

Сенченко, О.С. Напрями підвищення ефективності банківського нагляду в Україні [Текст] / О.С. Сенченко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (30-31 жовтня 2008 р.) : у 2-х т. – Суми : УАБС НБУ, 2008. – Т. 1. – С. 89-91.